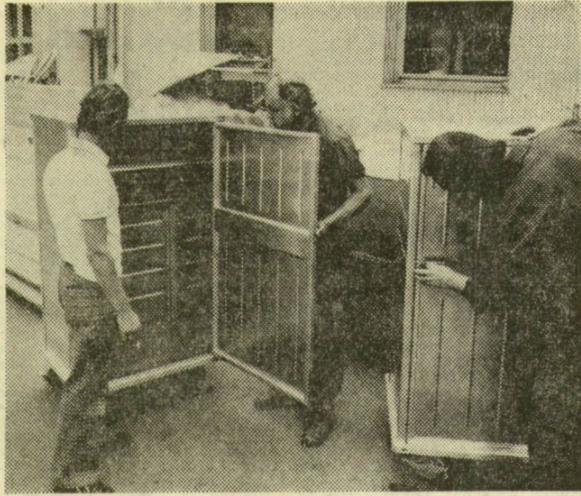

Koszorúzás a román hősi emlékműnél

Tegnap, hétfőn délelőtt Szegedre látogattak a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövetségének képviselői. A testvérország felszabadulásának közelgő 30. évfordulója alkalmából Pavel Platona és Vasile Dutu nagykövetségi másodtitkárok megkoszorúzták a szegedi Belvárosi temetőben emelt román hősi emlékművet, Nagy Miklósnak, Szeged város tanácsa III. kerületi hivatala elnökének társaságában.

Újfajta konténer

Az Alumínium Alkalmazástechnikai Központban a Belkereskedelmi Minisztérium megbízásából új típusú konténereket készítettek, amelyek elsősorban élelmiszerek szállítására és árusító pultnak is használhatók. Ezzel elkerülhető a nehéz fizikai munkát igénylő áru rakodás. Az újfajta alumínium konténerekből még az idén kétezret készítenek.

Közművelődési alap

A kultúra munkásai sokszor elmondták az elmúlt években: sokat kapunk az államtól, a helyi vezető szervektől, de ez a sok elsősorban a közművelődés elvi, erkölcsi támogatásában mutatkozott meg, pénzből, anyagiakból jutott a legkevesebb. Legtöbbjük nem is panaszként mondja ezt, hiszen a közművelődés munkásai is tudják, hogy az elmúlt esztendőben sok mindenre kellett a tanácsok pénze. Hány helyen szerepelt például a tanácsok tervében új kulturális intézmény, könyvtár, színpad építése, a fedezet is megvolt hozzá, aztán váratlanul más, sürgős feladatok kerültek előtérbe, s a pénz is oda ment. Orvosi rendelő, szolgáltatóház, bölcsőde, óvoda, ezernyi más fontos dolog épült az eredetileg közművelődési célokra szánt összegből. Mindenki megértette ezt, csak a kultúra munkásai sóhajtottak báatosan: megint egy évvel később valósul meg a mi tervünk.

Közismert tények, gondok voltak ezek hosszú ideje, s az ellentmondások feloldására most első lépésként egy igen fontos határozat született: a Minisztertanács elfogadta a közművelődési alap létesítésére tett javaslatot. Három illetékes szerv — a Kulturális Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és az Országos Tervhivatal — gazdája a közművelődésre szánt alapnak. Ez is jelzi, hogy az anyagi forrásokat a legfelsőbb szintű tervezés bevonásával, a szaktarca illetékesei használják fel. A korábbi éveknél több pénz, szervezettebb elosztás — ez a lényege a közművelődési alapnak.

Az eddigi gyakorlat szerint — amely ezután sem változik — a közművelődési intézmények létesítését elsősorban állami költségvetésből, vállalati és szövetkezeti alapokból, társadalmi szervezetek hozzájárulásából támogatják. Mindehhez jön új forrásként a közművelődési alap, amely kiegészítő támogatás a művelődéspolitikai célok — elsősorban a közművelődési parthatározatban foglaltak — gyakorlati megvalósításához.

Miről is van szó tulajdonképpen? A parthatározatból adódóan a közművelődési alap lehetőséget teremt a munkáslakta kerületek, települések kulturális intézményekkel való ellátására, a már meglévő intézmények jobb felszerelésére, a bennük folyó munka színvonalának javítására. A közművelődési alap anyagi biztosítékot jelent egyebek között oktatási célokra szolgáló sportlétesítmények kialakítására, a közművelődési gyakorlat megújítását szolgáló módszerek és eszközök hatékonyabb elterjesztésére. Magyarán: az alap anyagi biztosíték arra, hogy a legfontosabb létesítmények valóban gyorsan, a tervezett időre elkészüljenek, a közművelődésre szánt pénzt csakis erre fordítsák.

A közművelődési alap felhasználása fokozott felelősséget jelent a tanácsok, a társadalmi szervezetek, az intézmények számára is. Az említett szervek javaslatai kerülnek a Közművelődési Tanács elé, amely mérlegelve a kéréseket és a lehetőségeket, dönt a javaslatok megvalósulásáról, sorrendjéről.

Nő a helyi szervek felelőssége is természetesen, hiszen a közművelődési alap több pénzt, de nem korlátlan anyagi forrást jelent. Nyilvánvaló, hogy sokan jelentkeznek kérésekkel, javaslatokkal, de remélhetőleg csakis átgondolt, megfontolt tervekkel. A helyieknek kell elsősorban szelktálniuk, nekik kell „helyére tenni” az igényeket. Csakis alaposan indokolt kérés teljesíthető, s a helyieknek már ott, az első fokon is tudniuk kell nemet mondani, ha egy-egy kérés teljesíthetetlen, megvalósíthatatlan, ha nem segíti az egyetemes és a helyi közművelődés ügyét. A Közművelődési Tanács bírálja felül a kérelmeket és dönti el, hogy a kiegészítő jellegű, meghatározott összegű, legfeljebb két évre szóló és a megvalósítás időpontját illetően egy alkalommal meghosszabbítható hozzájárulás mire fordítható.

A közművelődési alap lehetőségeivel való gazdálkodás már a legközelebbi jövőben megkezdődhet, hiszen a határozat, amely a felhasználás módját szabályozza, hamarosan napvilágot lát, s megjelenésének napján érvénybe is lép. A közművelődési parthatározat nagy lendítőerő volt már eddig is a kultúra munkásai körében. Megvalósítása érdekében sok új elképzelés született és valósult meg. Mindehhez jön most e nagy segítséget jelentő anyagi erő, a közművelődési alap. Mindenki, aki a parthatározat szellemében eredményesen, újabb utakat, lehetőségeket keres — részesülhet belőle. Megvalósulhatnak a régóta dédelgetett álmok, ezernyi ötlettel gazdagodhat a közművelődés ügye — van rá anyagi fedezet.

KOVÁCS SÁNDOR

Angol szakszervezeti küldöttség Gáspár Sándornál

Gáspár Sándor, a SZOT főtájkára hétfőn megbeszélésen fogadta az angol Országos Bányai Dolgozók Szakszervezete (NUM) küldöttségét, amely Joe Gormley elnök vezetésével tartózkodik Magyarországon. A megbeszélésen részt vett Simon Antal, a Bányai Dolgozók Szakszervezetének főtájkára is. A delegáció a Bányai Dolgozók Szakszervezetének meghívására látogatott hazánkba.

Timár Mátyás hazaérkezett Bukarestből

Hazaérkezett Bukarestből dr. Timár Mátyásnak, a Minisztertanács elnökhelyettesének vezetésével a magyar — román gazdasági együttműködési vegyes kormánybizottság XI. ülésén részt vett magyar küldöttség. A delegáció tagjai voltak: dr. Gadó Ottó, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese és Asztalos Lajos kohó- és gépipari miniszterhelyettes. A küldöttség fogadására a Ferihegyi repülőtérén megjelent dr. Korom Minály igazságügy-miniszter. Ott volt Ion Cotot, a Román Szocialista Köztársaság magyarországi nagykövete.

Emléktábla-avatás Makón

Tegnap, hétfőn délután Makón, a KISZ Csongrád megyei bizottsága, a Hazafias Népfront városi bizottsága, a VIII. országos honismereti diáktábor és a városi tanács vb művelődésügyi osztálya szervezésében Erdei Ferencre emlékeztek, és emléktábla-avatás ünnepséget tartottak a József Attila Gimnáziumban.

Dr. Forgó István, Makó tanácselnöke mondott beszédet, majd felavatták az iskola épületének falán elhelyezett emléktáblát, arra emlékezve, hogy Erdei Ferenc ebben a gimnáziumban végezte tanulmányait. A VIII. országos honismereti diáktábor, a Hazafias Népfront városi bizottsága és a József Attila Gimnázium képviselői megkoszorúzták az emléktáblát.

Szatymazi földek

LAPUNK A MÚLT ÉVEKBEN többször foglalkoztunk a szatymazi térszék, emberek, földek sorsával. Mi tette szükségessé? Megakadt a fejlődés a falu mezőgazdasági üzemeiben, másképpen fogalmazva nem tartanak lépést más tájak termelőszövetkezeteivel, a homoki földeken boldoguló gazdaságok. De fogalmazhatnánk úgy is: a szövetkezeti tagok most élik át azt a lelki megrázkódtatást, amit a feketeföldi szövetkezetek az átszervezés után közvetlenül maguk mögött hagytak. Ugyanis éppen a gyorsabb előrehaladás, a nagyüzemi jelleg, a közönségi boldogulás érdekében, a kisebb-nagyobb sikerrel gazdálkodó szatymazi térszék is lépkednek, fokozatosan felszámolják a szórványgyümölcsösöket. Nyilvánvaló, hogy azok a szövetkezeti gazdák, akik belépésük óta részeseimévé váltak bizonyos összegek befizetése után művelik földjeiket, nem könnyen barátkoznak meg a gondolatlalt, hogy a régi fák, kiszűzemi jellegű szőlőket kiszántják, és nagyüzemi táblát alakítanak helyükbe. Ezért van, hogy egyre-másra fordultak sérelmeikkel különböző szervekhez, aminek a vége vizsgálatok hosszú sora, és az a megállapítás, hogy csak társadalmi erővel és anyagi segítséggel lehet kimozdítani a szatymazi szövetkezeteket megrekedt helyzetükből.

A sajátos birtokviszonyok következtében odáig fajult a helyzet, hogy ma holnap Szatymazon már alig terem a híres őszibarack. Jellemző a szőlő-gyümölcsstelepitések szabdaltsága, a Béke Tsz-ben, a Homokgyöngye Tsz-ben számolni is alig tudják az apró parcellákat. Akkor se tévedünk, ha megállapítjuk, Szatymaz három termelőszövetkezetében a nagyüzemi gazdálkodás csak formális. A korszerű, valóban nagyüzemi tartalmú gazdálkodást akadályozzák a sűrűn telepített villák és tanják, a mély fekvésű legelők és az ezeregy parcella. Ehhez társul anyagi erő híján a gépesítettség alacsony színvonala, a munkaerőgond, az a közszellem, hogy szövetkezeti tagokat fogadnak meg napszamosoknak a jobb módú egyének, vagy a jobb módú szövetkezetiek. Ami tehát másfél évtizede szerencsés lépés volt, hogy a szórványterületeket egyéni kezelésben hagyták, mert nagyüzemileg nem tudtak mit kezdeni vele, az ma már a legtöbb esetben gondok, bajok forrása, amiből leginkább csak olyanok húznak hasznót, akik a közös munkában egyáltalán nem, vagy alig vesznek részt. Ugyanakkor ez a művelési forma gazdaságtalan, még annál is fá-

jobb, hogy a nagyüzemi gaz-

dálkodás erős gátja és a kisüzemi gondolkodású életmód konzerválója. Ma már a szatymazi MEK-telepen — más községekből, falvakból szállítják —, s rakják vagonokba a jó hírű barackot.

A Homokgyöngye Tsz-ben például 231 fős taglétszám-ból 42 százalék nyugdíjas és járadékos, a Béke Tsz-ben 357 tag közül 47 százalék. A térszék tagok átlagos életkora igen magas, 57, illetve 58 év. Motiválja továbbá a helyzetet az is, hogy a Béke Tsz 101 hektár szőlőterületének 80 százaléka, 54 hektár művelt gyümölcsös területének 74 százaléka szórványtelepítésű. A Homokgyöngyében a 66 hektár szőlő 67 százaléka és a 83 hektár gyümölcsös 60 százaléka szórványtelepítésű. S most tessék csodálkozni, az átszervezést követően másfél évtizeddel az említett terület a Béke Tsz-nél 480 darab, a Homokgyöngye Tsz-nél 321 darab parcellából tevődik össze. Felesleges hangsúlyozni, milyen kevés jelentőséggel bírnak ezek a földek, a korszerű nagyüzemi gyümölcsstermesztés, szőlőtermesztés tekintetében, a minőségi követelmények szempontjából. Természetesen akadnak olyan területek is, amelyek paragon vannak, amelyekről a termelőszövetkezetek csak nagyon nehezen tudnak számot adni, ha egyáltalán tudnak róla. Ezek után nem művészet megállapítani, a területnek nyilvánvalóan nem megfelelő, azt sem, hogy az évenként ismételtlen megkötendő munkaszerződés is sok kifogásolnivalót rejt magában.

A szórvány szőlő- és gyümölcssterületek jövedelmezőségéről nem beszélhetünk, ez a termelőszövetkezeteknek csak bosszúságot és ráfizetést okoz, vagy olyan kevés tiszta jövedelmet, ami nem tartható hosszú távon nagyüzemben. Felszámolásukat az is indokolja, hogy igen rossz, leromlott biológiai állapotban vannak.

Igen ám, ezzel még nem mondtunk újat, hisz a közös gazdaságokban egyre élesebben vetődik fel ez az ellentmondás, különösen a fiatalabb termelőszövetkezeti tagok, akik nap mint nap részt vállalnak a közös munkában, sérelmezik, hogy bár az ő vállukon nyugszik a közösség, mégis azok járnak jól, akik a szórványgyümölcsösök műveléséből busás haszonhoz jutottak, évenként akár 100 ezer forint tiszta jövedelemhez is, az adottságoktól, nem utolsósorban az élelmiségértől, a tisztességtelen haszonszerzésre való törekvéstől függően.

Csakhogy a szórványok gyors felszámolására a termelőszövetkezetek pénzügyi helyzetét ismerve, nem lehet számítani. Mindenesetre nem lebecsülendő az a törekvés és kezdeti lépés, hogy a Ho-

mokgyöngyében évek óta rendezni próbálják a területet, a Finn—Magyar Barátság Tsz-ben erőteljes talajjavítási munkálatokba kezdtek, ám úgy érezzük, gyorsabb, nagyobb lépésre van szükség, egész Szatymaz érdeke, hogy egyszer már a nagyüzemben termelt barackjáról, szőlőjéről legyen ez a jómódú, városközei közösség. Sürgősen szorgalmazni kell a nagyüzemi telepítéseket. Ehhez esetleg érdemes lenne kiegészítő földrendezést végrehajtani a köz-ségben.

A SZATYMAZI GOND nagyító nélkül látszik csak szatymazinak. De ne szegyljünk, tegyük fel a szemüveget, s akkor jobban látjuk, tükröződik ebben az egész szegedi járás. Leg-alábbis a homoki földek.

Sz. Lukács Imre

Továbbképzés KISZ-vezetőknek

Hétfőn tíznapos továbbképzés kezdődött a békéscsaba KISZ-iskolán a Német Demokratikus Köztársaságban dolgozó magyar fiatalok KISZ-vezetői számára. Az NDK minden részéből érkezett mintegy száznegyven magyar KISZ-vezető politikai, kulturális és sporttovábbképzésben részesül. Közben Békéscsaba üzemeiben megismerkednek a gazdasági munkával, és találkoznak az ott dolgozó fiatalokkal.

Minden ötödik munkás könyvtárba jár A népfrontmozgalom az olvasókultúra fejlesztéséért

Százával jelentkeztek a könyvtárak, hogy részt vesznek abban a versenymozgalomban, amely az „Olvasó munkásért” jelszóval bontakozott ki — a 30. felszabadulási évfordulóra készülődés jegyében — a Hazafias Népfront kezdeményezésére.

Azt a célt tűzték ki az „Olvasó munkásért” pályázat szervezői, hogy a könyvtárak — működési feltételeiknek és szolgáltatási lehetőségeiknek egyre hatékonyabb kihasználásával — tegyenek meg mindent a munkásság — az iparban, az építőiparban, a kereskedelemben, a közlekedésben, a kommunális üzemekben dolgozók —, valamint a szakmunkástanulók művelődésének könyvtári eszközökkel való előmozdítása érdekében.

Közművelődési könyvtárainkat jelenleg az ország fizikai dolgozóinak mintegy

23 százaléka, azaz: minden ötödik munkás veszi igénybe. Nemes cél, hogy az „Olvasó munkásért” pályázat eredményeként ez az arány emelkedjen. Ennek érdekében a könyvtáraknak fokozott figyelmet kell fordítaniuk a szocialista brigádok tagjaira, a szakmunkástanulóira és ifjúmunkásokra, valamint a bejáró munkásokra, a munkásszállások lakóira.

Azaz az elhatározással álltak most csatorba a könyvtárak, hogy a szakmai tájékoztató és önképzési igényeknek, valamint a társadalomtudományi és ter-

mészettudományi érdeklődésnek elébe menve, azt erősítve: hozzájáruljanak a munkásszolgák világnézeti és szakmai fejlődéséhez.

A központi könyvtárak, a tanácsai és a szakszervezeti könyvtári hálózati központok gyakorlati segítséget nyújtanak mindazon művelődési közösségek, szocialista brigádok, irodalombarát-körök és tanulóközösségek könyvtári vállalkozásainak teljesítéséhez, melynek tagjai olyan üzemben dolgoznak, ahol nincs fő hivatású könyvtáros.

A könyvtári vállalkozások teljesítését, eredményeit országosan értékelik, és az „Olvasó munkásért” pályázat eredményét 1975 áprilisában hirdetik ki.